

A. Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

1. Aanleiding en achtergrond

De risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering zijn in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's wordt het mogelijk om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend.

Daarnaast zijn in deze paragraaf de vijf verplichte BBV (Besluit Verantwoording Begroting) financiële kengetallen opgenomen. Doelstelling is dat de kengetallen en de beoordeling gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht geven aan de raad over de financiële positie van de gemeente.

2. Risicoprofiel

Om de risico's van onze gemeente in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de domeinen in totaal 27 risico's in beeld gebracht. In het volgende overzicht worden de tien risico's gepresenteerd die de meeste invloed hebben op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit voor de komende jaren.

Tabel 1 Top 10 financiële risico's				
Risico:	Top 10 financiële risico's Gevolgen	Kans	Maximale financiële gevolg €	Invloed
<i>Extra kosten invlechten ICT</i>	Financieel - Extra kosten als gevolg van invlechten ICT in BUCH/5de huis	70%	max. € 500.000	29.54%
<i>BUCH samenwerking</i>	Financieel - Extra kosten voor de GR-BUCH tlv de gemeenten	70%	max. € 500.000	29.35%
<i>Uiteenvallen RAUM</i>	Financieel - Geen oplossing voortbestaan RAUM - nadelig voor directe gemeenten als Uitgeest-Castricum, Imago -	70%	max. € 250.000	14.76%
<i>Toetreding regio Alkmaar</i>	Financieel - Extra kosten als gevolg van toetreding regio Alkmaar	70%	max. € 100.000	5.87%
<i>Geregistreerde vaste actieve (eigendommen)</i>	Financieel - Eigendommen van de gemeente waarbij onvoorzien onderhoud moet gebeuren	30%	max. € 179.000	4.52%
<i>Recreatieschap RAUM</i>	Financieel - Extra bijdragen i.v.m. achterstallig onderhoud door niet in evenwicht zijn onderhoudsuitgaven en inkomsten, Imago -	70%	max. € 50.000	2.95%
<i>Jeugdzorg</i>	Financieel - Budget Jeugdzorg is niet voldoende i.v.m. onvoorziene vraag, Imago -	30%	max. € 100.000	2.55%
<i>Wsw</i>	Financieel - Budget Wsw niet toereikend i.v.m. vast personeelsbestand en teruglopende budgetten, Imago -	30%	max. € 77.000	1.96%
<i>Wmo woningaanpassing</i>	Financieel - Dit betreft een open eind regeling en risico is meer aanvragen (in geld) dan geraamd	70%	max. € 24.500	1.46%
<i>Participatiewet</i>	Financieel - Budget niet toereikend door onvoorziene vraag, Imago -	30%	max. € 50.000	1.27%

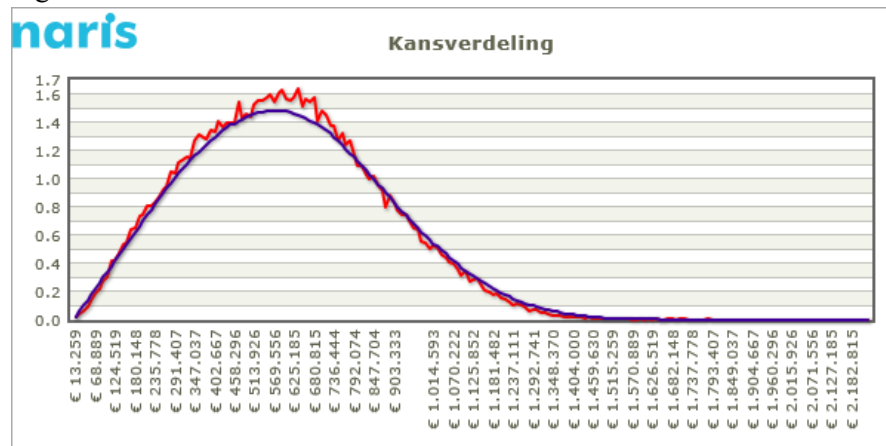
Totaal begrote risico's: € 1.830.500

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 3.210.500 - zie tabel 1) niet reëel en dus ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Overige risico's: € 1.380.000
Totaal alle risico's: € 3.210.500

Figuur 1 toont de resultaten van de risicosimulatie. De horizontale as bevat schattingen van de totale schadelast van alle risico's, de verticale as geeft weer hoe groot de kans is dat de op de horizontale as vermelde bedragen voorkomen (het gaat hier om percentages). De rode lijn in de grafiek geeft de daadwerkelijke uitkomsten aan van deze Monte Carlo simulatie. De blauwe lijn is de trendlijn die de extreme pieken uit de rode lijn haalt.

Figuur 1

Uit onderstaande tabel is af te lezen dat het 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 949.693 voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit
Zekerheidsperc. Bedrag in €

5%	€ 181.236
10%	€ 248.155
15%	€ 303.359
20%	€ 351.662
25%	€ 394.868
30%	€ 434.949
35%	€ 474.028
40%	€ 510.419
45%	€ 546.098
50%	€ 580.387
55%	€ 614.923
60%	€ 650.933
65%	€ 688.401
70%	€ 727.794
75%	€ 770.587
80%	€ 819.030
85%	€ 877.763
90%	€ 949.693
95%	€ 1.057.012

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende componenten: ·

- I. Reserves
- II. Onbenutte belastingcapaciteit
- III. Post onvoorzien

Ad. I Reserves

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt op basis conceptbegroting 2018 € 10,1 miljoen, bestaande uit € 5,2 miljoen algemene reserves en 4,9 miljoen bestemmingsreserves. De algemene reserve heeft een eerste bufferfunctie. Gezien de belangrijke functie van de algemene reserve met betrekking tot het weerstandsvermogen, is in de beleidsnota "Reserves en Voorzieningen" een minimale omvang van 3,9 miljoen voor deze reserve vastgesteld met daarbij de voorwaarde dat ratio van het weerstandsvermogen minimaal 1,0 is. Deze ratio geeft de verhouding weer tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit op basis van de gekwantificeerde risico's. In de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen is opgenomen dat onze gemeente streeft naar een ratio die minimaal voldoende is en daarom minimaal 1,0 dient te zijn.

De reserves zijn in twee typen onder te verdelen, te weten de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve

Van de reserves vormt de algemene reserve het deel dat kan worden aangewend ter financiering van opgetreden risico's.

Bestemmingsreserves

De gemeente beschikt op 31-12-2017 over een begrote bestemmingsreserve van € 4,9 miljoen. Het betreffen reserves met een specifiek doel, die zijn ingebracht in de programma's en daar zijn toegelicht.

Bij incidentele weerstandscapaciteit gaat het om vrij besteedbare middelen die eenmalig ingezet kunnen worden. De incidentele middelen betreffen in belangrijke mate het eigen vermogen van de gemeente en een deel van de bestemmingsreserves. Daarnaast worden langlopende voorzieningen, onder voorwaarden, gerekend tot de incidentele weerstandscapaciteit. Dat geldt ook voor de stille reserves.

Ad. II Onbenutte belastingcapaciteit

Als onbenutte belastingcapaciteit wordt de ruimte gezien tussen de daadwerkelijke belastingtarieven en het door het Rijk aangegeven belastingniveau, zijnde € 719.104.

Ad. III Post onvoorzien

Deze post (€ 10.000) kan via een raadsbegrotingswijziging incidenteel worden ingezet als dekking voor kleine onvoorziene kosten.

Het totaal per 1 januari 2018 van de hiervoor genoemde, in te zetten opties ter afdekking van incidentele risico's blijkt uit de volgende tabel:

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit in €
Algemene reserve	5.167.858
Bestemmingsreserves excl. risicoreserve grote Projecten	4.885.059
Onbenutte belasting- capaciteit	719.104
Post onvoorzien	10.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 10.782.021

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstand cap}}{\text{Benodigde weerstandscap.}} = \frac{€ 10.782.021}{€ 949.693} = 11,4$$

De onderstaande normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio 13,4.

Tabel 4: Weerstandsnorm

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	voldoende
D	0,8-1,0	matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

De ratio (13,4) valt in klasse A en dat duidt op een “uitstekend” weerstandsvermogen. Deze kwalificatie moet in samenhang worden beoordeeld met de kengetallen hieronder.

5. Kengetallen

De doelstelling van deze kengetallen en bijbehorende beoordeling is om op eenvoudige wijze inzicht geven over de financiële positie van de gemeente. Het gaat om de volgende kengetallen:

1. **Netto schuldquote** en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.
2. **Solvabiliteitsratio**
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
3. **Structurele exploitatieruimte**
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om (structurele) tegenvallers op te vangen.
4. **Grondexploitatie**
In dit kengetal wordt de waarde van de bouwgrond gerelateerd aan de totale baten.
5. **Belastingcapaciteit.**
Deze indicator geeft aan hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

De provincie als financieel toezichthouder heeft zogenaamde signaleringswaarden gedefinieerd. Deze signaleringswaarden moeten worden gezien als een hulpmiddel om het risico per kengetal in te schatten. Het is dus geen norm. De provincie onderscheidt drie categorieën, namelijk A: minst risicovol, B: gemiddeld risico en C: meest risicovol. In de onderstaande tabellen worden de signaleringswaarden en de berekende kengetallen getoond. Daaruit blijkt dat Uitgeest binnen de signaleringswaarden van de Provincie blijft.

Signaleringswaarde		A	B	C
1a.	Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b.	Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte len.	< 90%	90 - 130%	> 130%
2.	Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3.	Structurele exploitatier.	> 0%	0%	< 0%
4.	Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
5.	Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Verloop kengetallen		Begr. 2019		Begr. 2020		Begr. 2021	
1a.	Netto schuldquote	108%	B	103%	B	115%	B
1b.	Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte len.	107%	B	103%	B	115%	B
2.	Solvabiliteitsratio	29%	B	29%	B	29%	B
3.	Structurele exploitatier.	0,2%	A	0,6%	A	0,1%	A
4.	Grondexploitatie	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
5.	Belastingcapaciteit	100%	B	101%	B	101%	B

6. Conclusie

Gemeente Uitgeest heeft kengetallen die in de categorie A (minst risicovol) en B (gemiddeld risico) vallen.